

**Integraal
Waterbeleid**

Maasbekken

Warmbeek

werken aan water

Warmbeek: grensoverschrijdend kwaliteitsvol

Tegen de grens met Nederland stroomt in Limburg de Warmbeek, een van de zuiverste waterlopen van Vlaanderen. Samen met verschillende partners zet het bekkensecretariaat van het Maasbekken niet alleen in op waterkwaliteit en -beleving, maar neemt het ook maatregelen tegen wateroverlast en -tekorten.

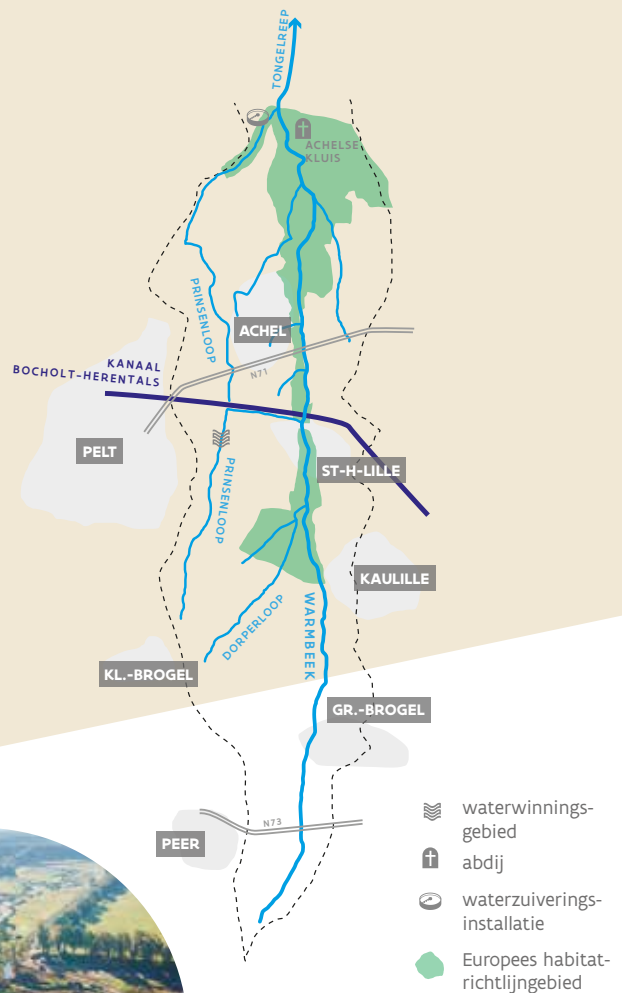
De Warmbeek is onderdeel van het stroomgebied van de Maas. Ze ontspringt in de gemeente Peer en stroomt 26 kilometer lang door Bocholt, Pelt en Hamont-Achel in de richting van de Nederlandse grens. Samen met haar zijlopen, zoals de Prinsenloop, de Vliet en de Dorperloop, stroomt ze vanaf die grens als de Tongelreep verder naar Eindhoven, waar ze in de Dommel uitmondt. Ten noorden van 's Hertogenbosch komt dit water bij de Maas.

In de Warmbeekvallei, dicht bij de bron, wordt veel aan landbouw gedaan. Er liggen weilanden en akkers. Vanaf het kanaal Bocholt-Herentals loopt de Warmbeek door een bosrijk gebied. Het onderhoud van die laatste 11 kilometer gebeurt door de Vlaamse Milieumaatschappij. In het gedeelte stroomopwaarts en in de zijlopen staan de watering De Vreenebeek en Provincie Limburg in voor het beheer.

Over de grenzen heen

Niet alleen de goede waterkwaliteit van de Warmbeek is uniek. Wat ook opvalt, is dat verschillende partners samen inzetten op een goede waterkwaliteit en -kwantiteit.

Al sinds de lancering van de eerste stroomgebied-beheerplannen, die liepen van 2010 tot 2015, staat het afstroomgebied van de Warmbeek genoteerd als een **speerpuntgebied in het Vlaamse Waterbeleid**. Die status krijgen enkel de beste waterlopen, waar gerichte inspanningen voldoende zijn om de opgelegde milieudoelen te behalen. Daarom startte het bekkensecretariaat Maasbekken in 2013 met het Integraal Waterproject Warmbeek, een van de eerste integrale waterprojecten in Vlaanderen. Zo konden alle actoren

← In 2022 werkte de VMM de hermeandering van de Warmbeek af.

samen de problemen van het lokale watersysteem op een **brede manier** benaderen en hun projecten beter op elkaar afstemmen. Initieel lag de focus vooral op wateroverlast en waterkwaliteit, inclusief de structuur in waterlopen. Gaandeweg kwam er ook aandacht voor waterschaarste en waterbeleving. In totaal werden er ongeveer 30 maatregelen geformuleerd, een mooie mix van bestaande en nieuwe initiatieven. Dit actieprogramma is dynamisch en wordt periodiek bijgesteld, afhankelijk van de noden en kansen.

Bij een geïntegreerde aanpak is het belangrijk om steeds win-wins te zoeken met andere waarden en opgaven in het gebied, zoals natuur, landbouw, recreatie, erfgoed ... Om het watersysteem integraal te verbeteren wordt niet enkel naar de waterlopen zelf gekeken, maar in feite naar het hele afstroomgebied.

Geïnitieerd vanuit het integrale waterproject, vormde de Warmbeek samen met de Dommel vanaf 2016 vier jaar lang de kern van het interregionale project **iMPAKT!**. Vlaanderen en Nederland delen heel wat doelstellingen voor **water en natuur**, onder andere de doelstellingen van de kaderrichtlijn

↑ Verschillende (grensoverschrijdende) projecten werken aan een betere waterkwaliteit en minder waterschaarste of -overlast.

Water en de [Natura 2000-doelen](#). In dit project lag de focus voornamelijk op de impact van riooloverstorten op de waterkwaliteit en de ecologische toestand van beide waterlopen.

Het einde van dat Interreg-project betekende zeker niet het einde van de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland. Sinds 2020 focussen dertien Vlaamse en Nederlandse partners op drie grote thema's in het hele afstroomgebied:

- een klimaatrobuust landschap creëren met een duurzaam waterbeheer, klimaatadaptatie en beeklandschapontwikkeling;
- natuurgebieden verbinden;
- de (be)leefbaarheid van het gebied verbeteren.

In 2022 ondertekenden de dertien partners een samenwerkingsconvenant. Dat leidde tot een gezamenlijk grensoverschrijdend uitvoeringsprogramma, dat resulteerde in een platform om informatie en kennis uit te wisselen. Het vormde ook de basis voor nieuwe gemeenschappelijke projecten. Zo vroegen zeven partners in 2023 samen Europese subsidies aan voor een nieuw **Interreg-project**, 'Weerbaar Dommelland', dat zal inzetten op een klimaatrobuust landschap waarbinnen het watersysteem sterker wordt gemaakt om klimaatschokken op te vangen. Daarbij worden maatregelen uitgevoerd in de waterlopen, de hoger gelegen open gebieden en binnen de bebouwde centra.

Iedereen kan **profiteren** van de vruchten van die samenwerkingen: waterzekerheid en -veiligheid gaan ons allemaal aan. De Warmbeekvallei ligt bovendien gedeeltelijk in het Europese habitatrictlijngebied, waardoor je er in een groene en rustige omgeving vertoeft. Met zijn verschillende cultuurhistorische, recreatieve en avontuurlijke locaties heeft de vallei heel wat te bieden voor jong en oud.

Samenwerking is key

In het Integraal Waterproject Warmbeek werden de volgende partners doorheen de jaren betrokken:

1. Vlaamse Overheid: Bekkensecretariaat Maasbekken, Vlaamse Milieumaatschappij, Agentschap Natuur en Bos, Departement Landbouw en Visserij, Vlaamse Landmaatschappij, De Vlaamse Waterweg
2. Provincie Limburg, afdeling waterbeheer
3. Gemeenten Hamont-Achel, Peer, Bocholt en Pelt
4. Watering De Vreenebeek
5. Waterschap De Dommel
6. Aquafin
7. Fluvius
8. Regionaal Landschap Lage Kempen
9. Limburgs Landschap vzw
10. Bosgroep Noordoost-Limburg
11. Proef- en Vormingscentrum voor de Landbouw (PVL vzw)
12. Boerenbond
13. Boeren natuur Vlaanderen
14. LIKONA-vissenwerkgroep

Door de huidige klimaatontwikkelingen moeten we slimme(re) manieren bedenken om meer water vast te houden in het hele stroomgebied, van bron tot monding en van flank tot flank. Dertien bestuurlijke partners ondertekenden het grensoverschrijdende convenant voor een klimaatrobuuste beekvallei Warmbeek-Tongelreep:

1. Vlaamse Milieumaatschappij*
2. Provincies Noord-Brabant* (NL) en Limburg (BE)
3. Waterschap De Dommel*
4. Watering De Vreenebeek
5. Gemeenten Eindhoven* (NL), Hamont-Achel (BE), Pelt* (BE), Valkenswaard* (NL), Waalre (NL), Bocholt (BE) en Peer* (BE)
6. Natuurgrenspark De Grootte Heide

De partners met een * sloegen bijkomend de handen in elkaar voor een nieuw Vlaams-Nederlands Interreg-project, 'Weerbaar Dommelland' (2024-2027), om versneld werk te maken van een klimaatbestendig watersysteem voor de Dommel en de Warmbeek.

Voor meer info over het Integraal Waterproject Warmbeek:

Wateroverlast en droogte in de Warmbeek

Ook in de vallei van de Warmbeek heeft de klimaatverandering gevolgen. Het overstromingsrisico is er erg beperkt, maar de laatste jaren is droogte steeds vaker een probleem. Verschillende partners nemen maatregelen om het tij te keren. De Blue Deal van de Vlaamse overheid geeft die initiatieven een duw in de rug.

De Warmbeek is een van de **zuiverste beken in Vlaanderen**, maar langere periodes van droogte kunnen die goede waterkwaliteit in het gedrang brengen. Bij lage debieten stijgen de concentraties vervuilende stoffen. Warmere temperaturen zorgen voor minder zuurstof in de waterkolom. Via verschillende pistes wordt ingezet op een 'klimaatrobuust landschap', waarin water veel beter wordt vastgehouden en beken langer gevoed worden vanuit het grondwater.

Dat vraagt een **gelaagde aanpak**, weet Jef Guelinckx van het bekkensecretariaat Maasbekken. "Het is cruciaal dat we water vasthouden en ervoor zorgen dat het gemakkelijker kan infiltreren. Dat geldt zowel voor bebouwde zones als voor landbouw- én natuurgebieden. De aanwezige zandbodems laten infiltratie probleemloos toe. Gemeenten engageren zich om minder water af te voeren. Zo vermelden de lokale energie- en klimaatplannen het doel om tussen 2021 en 2030 één vierkante meter grond per inwoner te ontharden en één kubieke meter extra opvang van hemelwater te voorzien voor hergebruik en buffering."

Herstelde glorie

"Maar ook in de natuur moeten we ervoor zorgen dat er meer water kan worden opgeslagen. Aan de Achelse Kluis was vroeger bijvoorbeeld een groot vennencomplex. Het water in dat gebied werd via grachten afgevoerd naar landbouwgronden, waardoor het ven **verdroogd** is. Het Agentschap

Natuur en Bos zal die grachten nu dempen, zodat het vennencomplex kan herstellen. Zo wordt er **natte natuur** gecreëerd, een habitat die voor heel wat beschermde en zeldzame soorten erg belangrijk is."

Een andere grote stap was de **hermeandering** van de Warmbeek aan de Achelse Kluis, die de VMM in 2022 afrondde. "Zoals zoveel andere Vlaamse waterlopen werd de Warmbeek in het verleden rechtgetrokken, ingedijkt en opgestuwd. Nochtans zijn die natuurlijke bochten, de meanders, erg nuttig: het zijn belangrijke habitats of leefgebieden voor heel wat beschermde soorten fauna en flora. Bovendien zorgen ze ervoor dat het water minder snel voor overlast kan zorgen stroomafwaarts."

"Door de hermeandering is de Warmbeek aan de Achelse Kluis maar liefst 700 meter langer worden: van 1,7 kilometer naar 2,4 kilometer. Daardoor is er nu meer **ruimte voor water** en stroomt het ook een stuk trager. Daarnaast is het contact tussen de rivier en haar vallei deels hersteld, waardoor percelen langs de Warmbeek opnieuw onderdeel zijn van de **natuurlijke overstromingszones**.

Nog meer bufferruimte, dus! Aansluitend herstelt het waterschap De Dommel de Tongelreep vanaf de grens tot aan Valkenswaard. Samen gaat het over een aanzienlijk traject."

Al die ingrepen helpen om het **sponslandschap** te herstellen. De gemeenten Pelt en Bocholt, Regionaal landschap Lage Kempen en het Agentschap voor Natuur en Bos zorgden er bijvoorbeeld voor dat eind 2022 het Kolisbos opnieuw natter werd, vertelt Guelinckx: "De belangrijkste ingreep binnen dit project was het verhogen van de

← Het beekherstelproject zorgt niet alleen voor meer variatie in de loop, maar ook voor extra waterberging in de natuurlijke overstromingszone.

← De gemeenten Pelt en Bocholt, Regionaal landschap Lage Kempen en het Agentschap voor Natuur en Bos herstelden de natte natuur in het Kolisbos.

beekbedding van de Dorperloop, een zijloop van de Warmbeek. De beek voert het grondwater nu minder snel af, waardoor het gebied geleidelijk weer kan **vernatten** en natte natuur zich herstelt. Bestaande waterpartijen werden uitgebreid en natuurvriendelijk aangelegd. Relatief kleine aanpassingen, zoals een schuine oever, maken daar al veel verschil.”

Water bijhouden

In het stroomopwaartse deel van de Warmbeekvallei wordt intensief aan landbouw gedaan. Het watersysteem werd daaraan aangepast. Guelinckx: “Van oudsher was het voor de landbouw belangrijk dat water zo snel mogelijk werd afgevoerd. Daardoor had het echter niet meer de tijd om in de bodem te **infiltreren**. Om die oppervlakkige afstroming opnieuw te vertragen, werden er landbouwstuwijtjes geplaatst in perceelgrachten in de gemeenten Pelt, Hamont-Achel, Peer en Bocholt. Dat was een initiatief van Boeren natuur Vlaanderen. Ook de provincie en watering De Vreenebeek plaatsen nog bijkomende stuwijtjes in de kleinere waterlopen en publieke grachten.”

Om die landbouwstuwijtjes efficiënter te laten werken, wordt in Noord-Limburg gewerkt aan een **digitalisering** en **automatisering** van de sturing. Dat gebeurt onder meer in het project Digistuw, getrokken door het Proef- en Vormingscentrum voor de Landbouw en Boeren natuur Vlaanderen, in samenwerking met watering de Vreenebeek.

Een tweede techniek die al enkele jaren wordt uitgerold op landbouwpercelen in het gebied, is de omvorming van de ondergrondse klassieke drainage naar **peilgestuurde drainage**. “Dat gebeurde onder andere binnen het project ‘Limburgse Landbouw, Vlaamse Waterbouw’, dat subsidies kreeg via het programma ‘Proeftuinen droogte’, weet Guelinckx. “Bij klassieke drainage

wordt al het water onmiddellijk afgevoerd. Peilgestuurde drainage laat toe om het water pas te draineren als dat echt nodig is. Een groot stuk van het jaar wordt het water dus vastgehouden in de landbouwbodem, waardoor er **meer water beschikbaar** is voor gewassen en het beter kan infiltreren naar diepere grondwaterlagen.”

Ook in de toekomst zullen de gebiedspartners blijven samenwerken aan een goede waterbeschikbaarheid. “We blijven de waterconservering in de bodem in het hele gebied verbeteren, zodat waterlopen minder snel droogvallen en er voldoende water beschikbaar is voor landbouw en natuur, zelfs bij een veranderend klimaat.”

← Via stuwijtjes in grachten krijgt het water meer tijd om te infiltreren.

← Via drempels in waterlopen verhogen we het waterpeil zonder vismigratie te belemmeren.

Op ontdekking bij de Warmbeek

Uitgestrekte weilanden, rustgevende dennenbossen en natuurlijk een kabbelende stroom: de Warmbeekvallei heeft het allemaal. Wandelaars en fietsers vinden hier zeker hun gading. En ook wie op zoek gaat naar culturele of culinaire hoogstandjes, zit hier goed.

← De Tomp dateert nog uit de 15de eeuw.

Op reis door de tijd

Uit archeologische vondsten weten we dat de Warmbeekvallei al eeuwenlang een plaats is waar mensen samenkwamen. In de middeleeuwen was er al heel wat bedrijvigheid in dit gebied: in het oosten vind je bijvoorbeeld de restanten van een **15de-eeuwse torenmolen, De Tomp**. Niet ver van die Tomptoren kun je kamperen of van artisaanale ijs proeven bij **'t Mulke**. Deze watermolen uit de 18de eeuw was een banmolen van de heren van Grevenbroek, waarvan de oudste reeds werd genoemd in 1316. Vandaag is enkel het molengebouw van 't Mulke nog aanwezig.

Wat dichterbij de grens ligt de indrukwekkende voormalige abdij de **Achelse Kluis**: in de 17de eeuw een gemeenschap van kluizenaars, daarna jarenlang een cisterciënzerabdij. Tot enkele jaren geleden herbergde de abdij onder meer de brouwerij van het trappistenbier Achel, en ook vandaag kun je er nog bieren ontdekken.

Op natuuravontuur

In en rond de Warmbeekvallei bevindt zich een uniek recreatief netwerk. Historische locaties wisselen elkaar vlot af en rond het water van de Warmbeek heeft zich **prachtige natuur** ontwikkeld. De Achelse Kluis is ook een toegangspoort tot het **natuurgrenspark Grote Heide**, waar de Warmbeek door stroomt. Het gloednieuwe inspiratiepunt is dé plek om alles over De Grote Heide te weten te komen en al je zintuigen op een interactieve manier te prikkelen.

→ De vroegere watermolen 't Mulke is nu de locatie van een artisanale ijsmakerij.

← In Recreatiedomein De Bever gaan jong en oud samen op avontuur.

Smakelijke Warmbeek

In en rond de Warmbeek is het heerlijk vertoeven. In de herberg van de Achelse Kluis geniet je van huisgebrouwen bier en bij kampeerterrein 't Mulke ontdek je heerlijk zelfgedraaid ijs. De verschillende wandelroutes leiden je naar nog een culinaire topper: in recreatiedomein De Bever dineer je met zicht op de vijver.

← De voormalige abdij de Achelse Kluis dateert uit de 17de eeuw.

Recreatiedomein De Bever vormt een andere toegangspoort tot het valleigebied. Overwin de klimtoren op het domein voor een weids uitzicht op de grote vijver. Op het avontuurlijke **Beverpad** maken belevingselementen jong en oud duidelijk wat het belang van water is voor de natuur en de landbouw.

Voor wie liever op een gezapiger tempo de vallei ontdekt, zijn er de vele wandelroutes vanuit beide toegangspoorten, zoals de erfgoedwandeling **De Doodendraad**. In Pelt kunnen jong en oud terecht in speeltuin **De Bosuil** voor een ontspannende dag. In het **Kolisbos** ontdek je dan weer de unieke heidenatuur die opnieuw een boost krijgt.

Voor de Vlaamse Waterdagen werkte de Vlaamse Milieumaatschappij een **audiotour** van 11 kilometer uit, gebaseerd op bestaande wandellussen die starten aan de Achelse kluis, Domein De Bever en 't Mulke. Je ziet en hoort hoe de Vlaamse Milieumaatschappij er samen met haar partners werkt aan een betere waterkwaliteit en watersysteem.

Ook met de fiets kun je op ontdekking in de Warmbeekvallei. De fietsroute '**Sezoensroute**' brengt je bijvoorbeeld langs oude hoeves, de Napoleonsmolen, rustige paden en het kanaal Bocholt-Herentals. De Warmbeekvallei vormt bovendien, samen met de Abeek- en de Dommelvallei, de locatie van de **jaarlijkse drievalleientocht**. Die vindt plaats aan het begin van de zomer. Een echte aanrader voor sportievelingen!

6 audiopunten langs de Warmbeek

1. Een beekherstelproject aan de Achelse Kluis
2. Wat bedoelen we met 'waterkwaliteit'?
3. De waterkwaliteit van de Warmbeek
4. Het beheer van de Warmbeek
5. Vissen kunnen opnieuw vrij bewegen in de Warmbeek
6. Sporen uit het verleden

Waterkwaliteit in de Warmbeek

De Warmbeek is een van de zuiverste waterlopen van Vlaanderen. Toch is de waterkwaliteit nog niet over de hele lijn oké: op de ene plaats zit er te veel fosfor in het water, op de andere te veel stikstof of te weinig vis ... Via verschillende acties wordt er gewerkt aan een verbetering. Belangrijk is dat iedereen daaraan kan bijdragen.

← Waar mogelijk kiezen we in de Warmbeek voor nulbeheer. Dood hout laten we liggen en spontane processen zorgen voor variatie.

Overstorten

Het afstroomgebied van de Warmbeek heeft een hoge **zuiveringsgraad**. Het afvalwater van ongeveer 94 procent van de inwoners wordt via rioleringen en collectoren naar de zuiveringsstations getransporteerd. Dat percentage ligt zo hoog omdat men hier al decennialang actief aan werkt.

In tegenstelling tot vandaag werden rioleringen echter heel lang **'gemengd'** aangelegd: afval- en regenwater kwamen samen in één buis. Om te voorkomen dat er bij zware regenval overdruk zou ontstaan, werden **overstorten** voorzien. Op die manier komt er alsnog **ongezuiverd afvalwater** in de beken terecht, wat onder meer leidt tot vervuiling en te lage zuurstofconcentraties voor veel dieren. De verdunning van het afvalwater in de gemengde stelsels haalt bovendien de goede werking van de zuiveringsstations onderuit.

Tijdens het grensoverschrijdende project **iMPAKT!** brachten de VMM, Aquafin en Fluvius precies in kaart waar de meest problematische overstorten liggen, welke effecten de overstortwerking in de Warmbeek veroorzaakt en welke ingrepen zinvol zijn. Ze deden daarvoor een beroep op een grootschalige **meetcampagne** en

← Aangelegd rietveld voor nazuivering van overstortwater (Fierkens, Pelt).

computermodellen. Vandaag bouwen ze verder op de resultaten van het project om **maatregelen** te nemen. Zo werd er een zuiveringsrietveld aangelegd om het effect van het overstort Fierkens (Sint-Huibrechts-Lille) tegen te gaan.

In 2023-2024 optimaliseren Aquafin en Fluvius nog drie **overstorten** (onder andere in de Slipstraat in Achel en bij de Lillerbaan/Rooie Pier in Bocholt). Ook de komende jaren moeten nog overstorten **geoptimaliseerd worden**. Dat is bijvoorbeeld nodig aan de Prinsenloop in Pelt en bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Achel.

Cruciaal in dit hele verhaal is de scheiding van regen- en afvalwater, zowel op openbaar als privédomein. Iedereen kan daaraan een steentje bijdragen. Meer hemelwater apart opvangen, hergebruiken of laten infiltreren is bovendien ook nuttig om **waterschaarste** te voorkomen tijdens droge periodes. In het gehucht Grote Heide in Pelt staat er daarom een groot afkoppelingsproject gepland. Daarbij worden er in de bermen wadi's aangelegd zodat het hemelwater ter plaatse tijdelijk wordt opgevangen en kan infiltreren.

Beekprik voelt zich thuis in de Warmbeek

De beekprik voelt zich goed in de Warmbeek. Dat bleek heel duidelijk toen er, voorafgaand aan de hermeandering van de Warmbeek in 2022, massaal veel beekprikken werden gevangen. Deze Europees beschermde soort stelt hoge eisen aan zijn leefomgeving en is eerder zeldzaam in Vlaanderen. Ook de zeldzame beekforel kun je aantreffen in de Warmbeek.

Huishoudens

Ondanks de hoge zuiveringsgraad zijn er hier en daar nog verspreide lozingen van huishoudelijk afvalwater. Het gaat dan over locaties waar nog **geen riolering** ligt of waar de **aansluitingen foutief** gebeurden. Aansluitingen controleren is daarbij een cruciaal onderdeel. Er werd al sterk geïnvesteerd om het rioleringsstelsel verder uit te bouwen en om IBA's (individuele behandeling van afvalwater) te plaatsen. De komende jaren wordt verder ingezet op de laatste loodjes. [Het gemeentelijke zoneringsplan](#) bepaalt wie in aanmerking komt voor **collectieve zuivering** van afvalwater of wie een **IBA** moet voorzien.

Voor wiens grond aan een waterloop grenst, is er nog een belangrijk aandachtspunt: de **afstandsregels**. Het is verboden om grasmaaisel of ander organisch afval op de oever of binnen een afstand van 5 meter daarvan te deponeren. Pesticiden vermijden is altijd een goede optie, maar op een afstand van minder dan één meter van de waterloop zijn ze absoluut verboden. Uiteraard mag ook afvalwater, zoals kuiswater of restjes verf, niet in straatkolken terecht komen. Die straatkolken voeren het hemelwater namelijk af naar de rivier.

↑ Alle informatie over 'wonen langs onbevaarbare waterlopen' vind je op publicaties.vlaanderen.be

Landbouw

Een goede waterkwaliteit kan er alleen maar zijn als **alle partners** daar samen naartoe werken. De landbouw is op dat vlak een van de belangrijkste sectoren. Een groot deel van de Warmbeekvallei bestaat namelijk uit (intensieve) weilanden en akkers. De **voedingsstoffen** die in de landbouw worden gebruikt als bemesting, maar ook de afvalstoffen die er worden geproduceerd, zijn nefast voor de waterkwaliteit zodra die stoffen in het watersysteem terecht komen.

Het is dus erg belangrijk dat landbouwers de **code van goede landbouwpraktijken** naleven. Zo mag er binnen een strook van minimaal 5 meter langs alle oppervlaktewater niet bemest worden. Bijkomend kunnen landbouwers binnen het landbouwbeleid maatregelen nemen voor een betere omgevingskwaliteit en soortbescherming. In het verleden werden bredere beekranden bijvoorbeeld al ingericht als bufferzones.

De Vlaamse Landmaatschappij sluit daarvoor [vrijwillige beheerovereenkomsten](#) met landbouwers. Daar maakt ze de komende jaren verder werk van. Via zo'n overeenkomst krijgen landbouwers een vergoeding om **beheermaatregelen** uit te voeren die specifieke soorten in het landbouwgebied helpen. Ook percelen langs de Warmbeek en haar zijlopen komen daarvoor in aanmerking, omdat er kwetsbare soorten leven, zoals de beekprik.

In het gebied van de Dommel en de Warmbeek wordt door het Proef- en Vormingscentrum voor de Landbouw (PVL vzw) ook sterk ingezet op **gericht bedrijfsadvies** rond afvalwaterstromen bij erven. Die 'erfsappen' zijn sterk geconcentreerd en erg nadelig voor het watersysteem. Met gerichte ingrepen en een bewuste bedrijfsvoering kunnen veel puntlozingen voorkomen worden.

Water en natuur

Hoe beter het gaat met de waterkwaliteit, hoe beter het gaat met de natuur en omgekeerd. Een rijke beekstructuur herbergt namelijk meer plant- en diersoorten, en die natuurlijke omgeving helpt om de loop van een beek te beschermen. In 2022 werkte de VMM de **hermeandering** van de Warmbeek af. De waterloop werd jaren geleden rechtgetrokken, maar daardoor gingen heel wat typische beekhabitats verloren. Die natuurlijke bochten zijn nu hersteld ter hoogte van de Achelse Kluis in Hamont-Achel, waardoor doelsoorten fauna en flora, zoals waterranonkelvegetaties, opnieuw meer ruimte krijgen.

De benedenloop van de Warmbeek ligt in natuurgebied. Daarom is een **minimaal beheer** of zelfs een **nulbeheer** hier de beste optie. De **natuurlijke processen** mogen hun gang gaan, waardoor waterlopen zelf hun loop kunnen bepalen. Dood hout mag blijven liggen, en waar nodig wordt de waterloop verruwd, waardoor het water vertraagt en er sponslandschappen ontstaan die essentieel zijn in de strijd tegen de klimaatverandering.

Stuwen en andere obstakels zorgden er lange tijd voor dat vissen zich niet vrij door de Warmbeek konden verplaatsen. In 2016 creëerde de VMM daarom een vistrap ter hoogte van het Mulke. Twee jaar later werkten ze ook bij de Broekkantmolen een knelpunt voor vismigratie weg. Daardoor is de Warmbeek nu helemaal **toegankelijk voor vissen**: vanuit de Dommel in Eindhoven tot in het brongebied in Peer. De VMM, Provincie Limburg en de watering De Vreenebeek creëerden bovendien op verschillende locaties grindbedden, waar beschermde soorten zoals de beekprik kunnen **paaien**.

← Omgevallen bomen (dood hout) zorgen voor meer structuurvariatie.

↑ De provincie Limburg legde een grindbed aan als paaiplaats voor vissen.

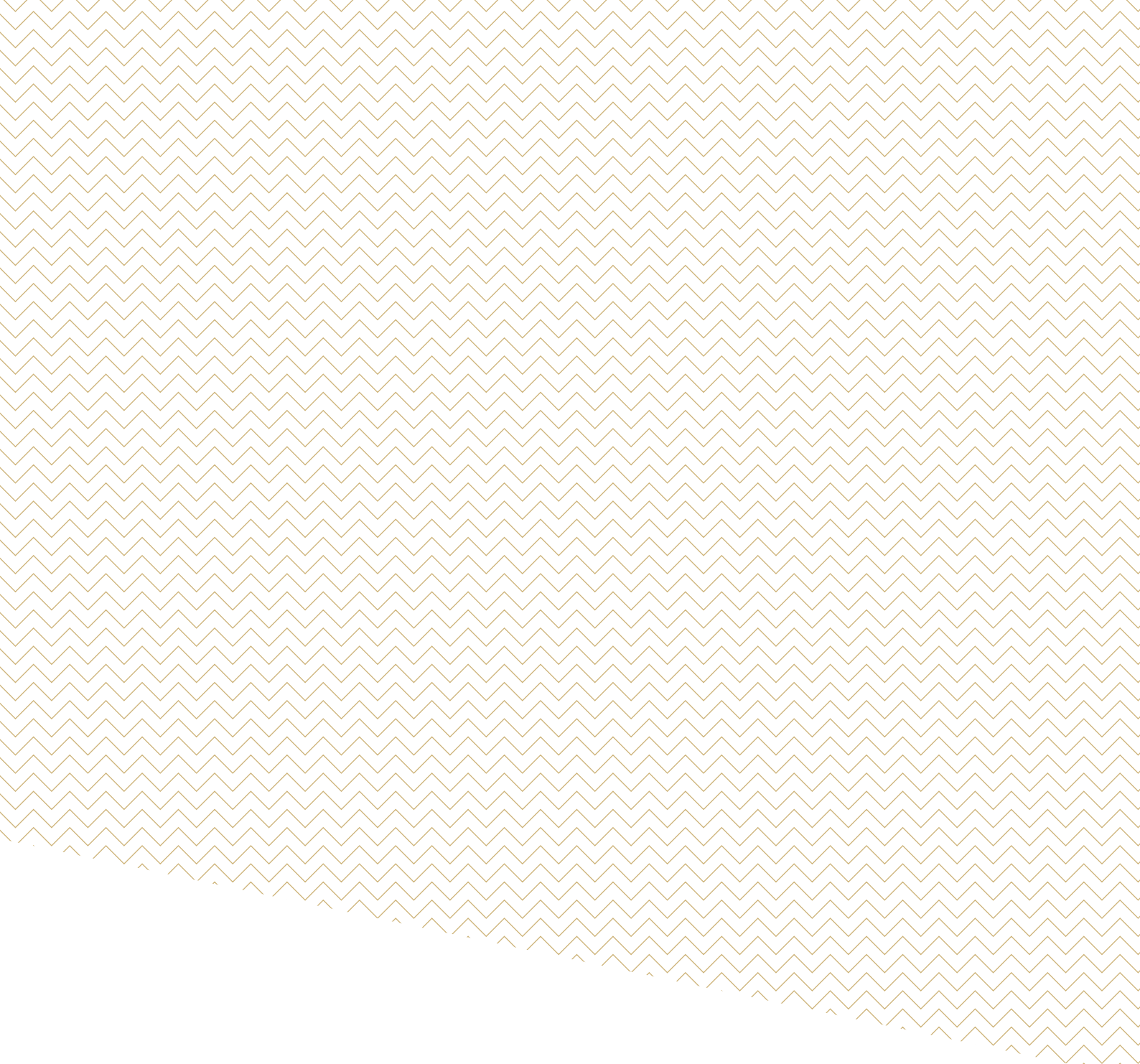
↑ Waterranonkel gedijt in het gebied van de Warmbeek.

↑ Dankzij een vistrap kunnen vissen weer voorbij het Mulke zwemmen.

Bescherming voor habitats, planten en dieren

In en rond de Warmbeek leven heel wat beschermde en kwetsbare soorten: de beekprik, bittervoorn, heikikker, ijsvogel, bosbeekjuffer, beekrombout, grauwe en bruine kiekendief, rugstreeppad enzovoort. Ook hun habitats of leefgebieden zijn bijzonder: ze gedijen het best in laaglandrivieren, heischrale graslanden, vochtige tot natte heide, voedselarme elzenbroekbossen ... Om de Europees beschermde soorten en leefgebieden te beschermen, zijn er de zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen. Voor veel soorten heeft Vlaanderen bovendien een soortenbeschermingsprogramma opgesteld. Een gezond en natuurlijk watersysteem vormt vaak een basis om de soorten in stand te houden.

Verantwoordelijke uitgever

Bernard De Potter
Administrateur-generaal Vlaamse Milieumaatschappij

Dokter De Moorstraat 24-26, 9300 Aalst
Tel. 053 72 62 10 – info@vmm.be – www.vmm.be

Beeldmateriaal

VMM, Tjebbe Lievens, Bjorn Snelders - De Grootte Heide,
Provincie Limburg, Nico Vande Kerkhof, Jef Guelinckx

Depotnummer

D/2024/6871/003

Onze partners:

maasbekken.be/warmbeek